

Скелліг

Про книгу

Майкл із родиною переїжджає у невеличке містечко і страшенно нудиться без друзів. Аж якось виявляє, що в їхньому напіврозваленому гаражі живе дивний виснажений буркотун на ім'я Скелліґ. Він говорить якимись шарадами, та й сам посправжньому таємничий: здається, зпід його піджака випинають крила. Хлопчик потайки навідує загадкове створіння, довіривши таємницю тільки дівчинці на ім'я Міна. Разом із героями книжки читачі поринуть у дивовижний світ і спробують розгадати, ким насправді є Скелліґ і чи причетний він до порятунку Майклової сестрички. Може, янголи справді існують, тільки вони не такі, якими ми їх уявляємо.

Перекладено понад тридцятьма мовами ✧ Екранізовано

ДЕВІД
АЛМОНД

СКЕЛІГ

ДЕВІД АЛМОНД

СКЕЛІГ

Харків

Vivat
ВИДАВНИЦТВО

2020

2021

ISBN 978-966-982-629-9 (epub)

Жодну з частин даного видання
не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі
без письмового дозволу видавництва

Серія «Книжкова полиця підлітка»
Перекладено за виданням: Almond, David. Skellig / David Almond. — London : Hodder
Children's Books, 2009. — 176 p.

Переклад з англійської *Дарини Березіної*

Художник *Олена Железняк*

Електронна версія створена за виданням:

А

51 **Алмонд Д.**

Скелліг / Девід Алмонд ; пер. з англ. Д. Березіної. — Х. : Віват, 2020. — 176 с. — (Серія «Книжкова полиця підлітка», ISBN 978-617-690-681-0).

ISBN 978-966-982-195-9 (укр.)

ISBN 978-0-340-94495-0 (англ.)

Майкл із родиною переїжджає у невеличке містечко і страшенно нудиться без друзів. Аж якось виявляє, що в їхньому напіврозваленому гаражі живе дивний виснажений буркотун на ім'я Скелліг. Він говорить якимись шарадами, та й сам по-справжньому таємничий: здається, з-під його піджака випинають крила. Хлопчик потайки навідує загадкове створіння, довіривши таємницю тільки дівчинці на ім'я Міна.

Разом із героями книжки читачі поринуть у дивовижний світ і спробують розгадати, ким насправді є Скелліг і чи причетний він до порятунку Майклової сестрички. Може, янголи справді існують, тільки вони не такі, якими ми їх уявляємо.

УДК 821.111

© David Almond, 1998

© Железняк О. Л., обкладинка, 2019

© ТОВ «Видавництво «Віват»», видання українською мовою, 2020

Переднє слово

Я зростав у великій родині у Феллінзі, маленькому суворому містечку над річкою Тайн. Це була місцина старовинних копалень, терасованих напівтемних вуличок, химерних крамничок, нових розкішних маєтків і вересових пагорбів. Саме ця місцина та її мешканці подарували мені чимало історій.

Я працював поштарем, продавцем гребінців, гарував на фабриках, на корабельнях і на будівництві. Упродовж шести років був редактором літературного часопису «Панург». Працював учителем у початковій школі, викладав дорослим і дітям з особливими потребами. Перші оповідання я написав у трухлявій садибі на відчепі в Норфолку. Нині я з родиною живу в Нортамберленді, просто попід Адріановим валом¹.

«Скелліг» з'явився несподівано: задум цього роману виник у мене, коли я просто йшов вулицею. Коли я став його занотовувати, враження було таке, ніби текст записує себе сам. Незабаром після публікації з'явилася радіовистава на BBC Радіо-4. Потім «Скелліг» став п'єсою. Перша вистава відбулася в Лондоні, у театрі «Янг-Вік». Режисером став Тревор Нанн, а роль Скелліга зіграв Девід Трелфолл. У 2008 році за мотивами роману було створено оперу. Музику для неї написав американський композитор Тодд Маховер, партію Скелліга виконував Омар Ебрахім. А нещодавно вийшов фільм. Головну роль зіграв Тім Рот, і взагалі акторський склад був просто чудовий. Кожна з цих адаптацій змінювала й удихала нове життя в химерну казку, яка народилася в мене, коли я йшов вулицею.

У «Скеллігу» Міна каже: «Еволюції немає кінця. Ми мусимо бути готовими рухатися вперед. Можливо, теперішня подоба людини незабаром зміниться».

Це стосується історій так само, як і людей. Історії розвиваються, визрівають, прибирають різних форм. На сторінці вони здаються зафіксованими, досконалими, майже бездоганними. Але це ілюзія. У них є крила, і вони вміють літати.

David Almond

[1](#) Адріанів вал — потужне захисне укріплення на території римської провінції Британія, побудоване впродовж 122—128 рр. н. е. за правління імператора Адріана. 1987 р. споруду проголошено пам'яткою Світової спадщини ЮНЕСКО.

Розділ перший

Я знайшов його в гаражі в неділю по обіді. Напередодні ми саме переїхали на Фальконер-роуд. Зима добігала кінця. Мама все повторювала, що в'їздини ми святкуватимемо разом із настанням весни. У гаражі я тоді був сам-один. Геть самісінький. Усі інші разом із доктором Смертю метушилися в будинку навколо маляти.

Він лежав у темряві, за якимись здоровенними ящиками, серед бруду й пилуки. Скидалося на те, що він там цілу вічність провалявся. Був увесь якийсь замурзаний, блідий, висохлий, і я спочатку вирішив, що він мертвий. А втім, я дуже помилявся. Правду про нього я мав дізнатися вже незабаром, і полягала вона в тому, що іншого такого створіння в цілому світі не було.

Я кажу «в гаражі», тому що агент із нерухомості, містер Стоун, назвав цю халабуду гаражем. А взагалі-то вона більше скидалася на якийсь будівельний майданчик, чи смітниця, а чи на один із тих старезних складів — тих, що наразі саме взялися зносити в порту. Стоун провів нас садом, прочинив двері й кишеньковим ліхтариком підсвітив потемок. Ми й собі слідом за ним зазирали до приміщення.

— А тепер подумки змалюйте-но собі, як воно буде, — мовив він. — Спробуйте уявити, що тут усе наяложено, аж блищить, і двері нові, і відремонтовано дах. Це ж який буде чудовезний гараж на дві автівки!

Він зиркнув на мене з дурнувтим вишкіром.

— А чи можна влаштувати тут щось для тебе, хлопче, таку собі затишну схованку для тебе й твоїх друзів? Як гадаєш, га?

Я відвів очі. Мені взагалі не хотілося мати з ним ніяких справ. Знову за рибу гроші! Він постійно товкмачив одне й те саме: мовляв, «подумки змалюйте-но собі», «спробуйте уявити»... Поки ми роздивлялися будинок, я повсякчас думав про Ерні Маерса, отого стариганя, який тут роками жив на самоті. Коли він помер, тіло знайшли тільки за тиждень. Мрець лежав під столом на кухні. От саме це я собі й уявляв, коли Стоун знову заводив своє «а змалюйте-но собі подумки». Він це товкмачив навіть у їдальні, де в кутку стояв старий

порепаний унітаз, відгороджений фанерною ширмою. Мені кортіло гримнути на нього, щоб стулив пельку, але він заходився пояснювати пошепки, що останнім часом Ерні вже просто несила було здолати сходи на другий поверх. Тому його ліжко перенесли донизу та облаштували туалет, щоб йому не було аж так важко. Оповідаючи це, Стоун повсякчас дивився на мене скоса, наче вважав, що мені таке чути не годиться. Мені самому страшенно кортіло накивати звідси п'ятами, повернутися до нашого колишнього будинку, але мама з татом сприймали все це геть по-іншому. Вони поводитися так, наче на нас чекала якась захоплива пригода.

І вони таки купили цей будинок. Заходилися прибирати в ньому, чистити, фарбувати. А потім народилося дитинча — раніше, ніж годилося. Отак-от.

Розділ другий

А я ж був майже потрапив у гараж раніше: тієї ж неділі, але ще вранці. Я узяв свій власний ліхтарик і підсвітив туди, у потемок. Двері споруди, що виходили на задвірок, мабуть, відвалилися ще бозна-коли, то ж натомість вхід було зацвяховано масивними дошками — їх там було аж кількадесят. Дерев'яні крокви, що підтримували дах, геть зогнили, і він похнябився. Ті острівки підлоги, які можна було розгледіти між кучугурами мотлоху, були геть потріскані й бакаюваті. Узагалі-то, ті робітники, що вивозили з будинку сміття, і з гаража також мали повиносити все те старе манаття, але вони лише зазирали досередини й сказали, що не візьмуться за це, навіть якщо їм накинуть грошви за небезпечні умови праці. Усе тут було захаращене якимись старезними шафами, зламаними рукомийниками, мішками з цементом; до стіни тулилися якісь доісторичні двері, прохід був загромождений фотелями — у них уже вся оббивка геть зотліла. На гаках, вбитих у стіну, теліпалися здоровенні мотки мотузки й линви. Підлога була заставлена якимись відрізками труб і величезними ящиками з іржавими цвяхами. Усе навколо вкривав шар пилу й павутиння. Де-не-де валялися шматки тиньку, що повідпадали бозна-звідки. На одній зі стін було крихітне віконечко — шибга геть бруднюща, — але шлях до нього заступали сувої потрісканого лінолеуму. Тут аж смерділо гниляччям і пилом. Навіть цегла кришилася, наче ця споруда не годна була витримувати власної ваги. Здавалося, усе це одоробло просто зморилося від самого себе й от-от завалиться. А нам потім доведеться викликати бульдозер і вивозити оце хабоття.

Аж тоді я почув, як щось зашаруділо в кутку, потім шуснуло вбік, а відтак усе змовкло й знову запала нежива тиша.

Я стояв і намагався захоробритися достатньою мірою, щоб увійти досередини. Я вже майже ладен був прослизнути туди, у потемок, коли почув, як мене гукає мама.

— Майкле! Ти що там робиш?

Вона стояла на затильному ганку.

— Тобі хіба не казали зачекати, поки ми пересвідчимося, що там безпечно?

Я позадкував і подивився на неї.

— Казали чи ні? — вигукнула вона.

— Так, — зізнався я.

— То й не потикайся туди! Затямив?

Я штовхнув ті саморобні двері, і вони причинилися — ну, тобто, майже причинилися, бо висіли на одній вереї.

— Ти все зрозумів? — знову гукнула мама.

— Так, — озвався я. — Гаразд. Не потикатимуся. Гаразд.

— Оце нам тільки й залишилося ще перейматися, якщо тебе, дурбецала, у тому бісовому гаражі чимось придушить! Чи в нас інших проблем немає?

— Усе, я зрозумів.

— Отже, ти туди ані ногою. Гаразд?

— Гаразд. Так, так, так.

Відтак я рушив у хащі, які тут правили за сад, а мама повернулася до будинку — до маляти, яка знемагала від гарячки.

Розділ третій

На сад також належало дивитися, подумки змальовуючи собі, яким він колись стане чудовим. Тут мали встановити лавки, стіл, гойдалку. А на паркані намалювати футбольні ворота. Також тут мав згодом з'явитися ставок із рибками й жабами. Але поки що нічого з цього тут і близько не було. Хіба кропива, будяки, лабузиння, розбита цегла і якесь каміняччя. Отак я й стовбичив там і знічев'я копав ногою, збиваючи білі довбешки кульбабок — тут їх було кількадесят мільйонів.

Відтак мама гукнула, щоб ішов обідати, але я одказав, що не хочу і що ліпше залишуся в саду. Вона принесла мені сендвіч і бляшанку коли.

— Даруй, що все так паскудно й настрій у нас у всіх такий самий, — сказала вона й погладила мене по руці. — Ти ж розумієш, так? Розумієш? Майкле?

Я знизав плечима.

— Так, — відповів я.

Вона знову погладила мене по руці й зітхнула.

— От оговтаємося трохи — і знову все буде чудово, — мовила мама.

Я сів на стос цегли, що знайшовся попід будинком. З'їв сендвіч, сьорбнув коли. Раптом згадав нашу Рендом-роуд, де ми колись жили, і моїх давніх кумпелів, Лікі й Кута. Мабуть, ганяють зараз м'яча на горішньому полі. І аж до вечора ганятимуть.

Потім я почув, як задзеленчав дверний дзвоник. То прийшов доктор Смерть. Я його так називав, бо обличчя в нього було сірясте, на руках якісь чорні плямки, а ще він, схоже, не вмів усміхатися. Днями я бачив, як він куриє, коли вийшов від нас. От просто сидів у машині й куриє. Узагалі-то його звуть доктор Мерт, і я так до нього й звертаюся. Але позаочі він для мене все одно лишається доктором Смертю: це йому личить значно більше.

Я допив колу, зачекав хвилинку, а відтак знову рушив до гаража. Часу підбадьорювати себе чи стовбичити й дослухатися, що там де шарудить, не було. Я увімкнув ліхтарик, глибоко вдихнув і навшпиньки увійшов досередини.

Якась чорна дрібнота порснула в мене з-під ніг. Двері ще якусь мить рипіли й стогнали, аж тоді нарешті вгамувалися. У проміні ліхтарика роєм роїлися порошинки. У кутку щось безперестанку скреготіло. Я прокрався трохи далі й відчув, як павутиння липне до чола. Ця халабуда була така захаращена, що аж пройти годі: давезні меблі, якесь кухонне начиння, сувої з килимів, труби, ящики, дошки... Я постійно пригинався, щоби пробратися попід якимись рукавами, мотузками й торбами, що звисали згори. Павутиння вже обліпило мене з голови до ніг. Підлога була пощерблена й крихка. Я прочинив трохи дверцята якогось креденця, підсвітив ліхтариком і побачив, як порснула навтьоки шашіль. Відтак зазирнув до здоровезної кам'яної вази й угледів там кістяк якоїсь дрібної тваринки — либонь, провалилася туди й здохла. Ще тут усюди валялася дохла мушва. Потім мені трапив на очі стос старезних газет і часописів. Я підсвітив перший-ліпший і побачив, що йому чи не півсотня років.

Рухався я дуже обережно. Мені чи не щомиті здавалося, що вся ця споруда зараз завалиться просто мені на голову. Від пилу дерло в горлі й носі. Я знав, що незабаром мене кинуться шукати, тож либонь варто було забиратися звідси, і то швидко. А відтак ліг долілиць на якісь ящики й підсвітив ліхтариком увесь простір за ними. І саме тоді я його побачив.

Спочатку я вирішив був, що то мрець. Він сидів, спираючись на стіну й випроставши ноги. Голова була закинула назад. Увесь у пилюці й павутинні, як і все навкруги. Обличчя біле-білісіньке й мало не прозоре. Плечі й волосся рясніли дохлою мушвою.

Промінь ліхтарика вихопив із потемку біле обличчя й чорний костюм.

— Чого тобі?

Він розплющив очі й дивився просто на мене.

Голос його скреготів, наче ним не користувалися бозна-скільки років.

— Чого тобі?

Серце в мене калатало, аж заходилося.

— Я спитав, чого тобі?

Аж тоді я почув, як мене гукають з будинку.

— Майкле! Майкле, ти де? Майкле?..

Я позадкував і вибрався назовні.

Це був тато. Він уже йшов до мене стежкою.

— Ми хіба тобі не казали... — почав був він.

— Так, — мовив я. — Так. Звісно.

Я заходився опоряджувати себе. Просто з підборіддя струсив павука на довгій нитці павутиння.

Тато обійняв мене за плечі.

— Ми ж за тебе переймаємося, — мовив він.

Відтак витяг у мене з волосся здохлу муху. А потім угатив кулаком по стіні гаража, аж уся споруда здригнулася.

— Ось, бачиш? — спитав він. — Ти уявляєш, що може статися?

Я встиг перехопити його руку, перш ніж він зацідить по стіні вдруге.

— Не треба, — сказав я. — Будь ласка, не треба, я все зрозумів.

Він стиснув моє плече й сказав, що вже незабаром усе знову буде добре. А відтак розсміявся.

— Пил із себе струси як слід, поки мама не побачила.

Розділ четвертий

Тієї ночі я майже не спав. Варто було придрімати, як мені одразу ввижався той дядько: наче він виходить із гаража, іде крізь зарості до будинку. Потім мені здалося, що він стоїть біля мого ліжка. Увесь запилюжений і блідючий, з ніг до голови в дохлій мушві.

— Чого тобі? — шепотів він. — Чого тобі, питаю?

Я лютився й подумки називав себе довбаком. Насправді ж нікого тут не було, еге ж? Усе це просто мені примрілося. Я лежав і дивився в темряву. Чути було, як хропе тато. А ще, якщо дослухатися як слід, можна було розрізнити дихання маляти. Дихала вона хрипко, з якимсь присвистом. Десь глибокої ночі, коли навколо було темно, хоч в око стрель, я знову призаснув був, але прокинувся через те, що мала заквилила. Я почув, як мама звелася її годувати. Слухав: вона заспокоює її, люляє. Відтак знову запала тиша, у якій лунало лише татове хропіння. Я нашорошував вуха, щоб знову почути дихання маляти, але намарно.

Коли вже розвиднювалося, я звівся й навшпиньки прослизнув до батьківської спальні.

Колиска стояла біля їхнього ліжка. Батьки міцно спали, обійнявшись. Я глянув на малу. Засунув руку попід ковдрочку й доторкнувся до неї. Відчув, як калатає її серце. Як вона крекче й хрипить, як піднімаються й опадають її груди. Відчув, яка вона гарячезна, які тоненькі в неї кісточки і вся вона така крихітна...

На шийці була ляпка молока й слини — то вона зригнула. Невже вона помре? Лікарі в шпиталі сильно за неї хвилювалися. Її довго не відпускали додому, натомість тримали в скляній коробці, усю в якихось трубочках і дротиках, а ми стояли обіч і витріщалися на неї, наче на рибку в акваріумі.

Я прибрав руку й підіткнув їй ковдрочку. Обличчя в неї було білісіньке, а волоссячко чорнюще. Кажуть, за неї треба молитися, але я не вмію.

— Давай-но одужуй хутчіш, якщо вже замірилася, — прошепотів я.

Мама заворушилася й розплющила очі.

— Що сталося, серденько? — спитала вона пошепки й простягнула до мене руку.

— Нічого, — прошепотів я і так само навшпиньки повернувся до себе.

Відтак глянув на зарості за вікном. На даху гаража сидів і цвірінькав дрізд. Я уявив собі, як той дядько лежить там за ящиками, з павутинням у волоссі. Звідки він узагалі там узявся?

Розділ п'ятий

Під час сніданку я спитав, що тепер буде з гаражем.

— Коли нам там усе приберуть? — спитав я.

Мама цокнула язиком, зітхнула й звела очі до стелі.

— Коли ми когось винайmemo, — відповів тато. — Але це поки що не такою мірою нагальне питання, синку. Давай не зараз.

— Гаразд, — погодився я.

Тато того дня взяв відгул, щоб і надалі давати лад будинку. Мама ж мала везти малу до лікарні на ще якісь аналізи.

— Може, мені теж залишитися? Я б тобі допоміг, — запропонував я татові.

— Гаразд, — погодився він. — Можеш тоді винести на смітник унітаз Ерні й потім відмиєш підлогу в тому місті.

— Тоді я краще до школи, — вирішив я.

Відтак запхав до наплічника коробку зі сніданком і чкурнув геть.

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ